

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Sítne conclusio Theologica, naturalis, an supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

tendendi, sed longè diversissimum, non apparet in quo huiusmodi ratio objectiva constituitur, ut ex dictis totà hac sectione videtur manifestum.

SECTIO SEPTIMA.

Vtrum Theologia sit scientia.

I. Multi actus in Theologia sunt merè probabiles.

CERTUM in primis est, varios in Theologia reperiri actus non scientificos, sed solum probabiles; illos nimirum omnes, qui, quamvis ex unâ præmissâ certissimâ, actu scilicet Fidei, deducantur, alteram tamen habent solum probabilem: ut in his, & similibus: *Christus est homo: sed homo habet ubiocationem & durationem distinctam, potuit esse ab aeterno, potest producere se secundo, &c.* ergo *Christus habet ubiocationem & durationem distinctam, potuit quoad humanitatem esse ab aeterno, producere se potest secundo, &c.* Quæ conclusiones Theologicæ sunt, & tamen solum probabiles, quia minores propositiones in his discursibus sunt tantum probabiles, utpote de quibus inter peritissimos quosque Philosophos & Theologos non mediocris est controversia. Quæstio ergo est, quando principium naturale, ad quod simul cum actu Fidei sequitur conclusio Theologica, est evidens, utrum conclusio hæc sit verè & propriè scientia.

II. Conclusio Theologica non est clara & evidens.

Dicendum primò: si per scientiam intelligatur id, quod Dialectici omnes cum Aristotele intelligunt, actus scilicet clarus & evidens, Conclusio deducta ex unâ præmissâ de fide, & alterâ naturali evidente, non est propriè dicta scientia, cum in se non habeat claritatem ad scientiam requisitam. Ita Valentia hic, q. 1. p. 3. §. 1. Molina, q. 1. a. 2. d. 3. Vasq. 1. p. d. 4. c. 6. Tannerus 1. p. d. 1. q. 2. d. 3. Arriaga d. 1. l. 2. subf. 1. P. Vekenus hic, Disp. 1. cap. 2. contra Canum c. 2. de locis, Alexandrum 1. p. q. 1. memb. 3. Zumel a. 2. q. 2. Conclus. 3. Bannez d. 1. concl. 2. Granadum 1. p. d. 6. n. & alios.

III. Ratio à priori cur actus Theologicus non sit clarus.

Ratio à priori est: cum enim Conclusio claritatem suam ex eo hauriat, quòd intellectus inter se connecti duo videat, quia illa clarè connexa vidit cum medio, hanc autem cum medio connexionem non videat, nisi per præmissas, si altera præmissa sit obscura, ex vi illius nihil videre potest clarè, sed solum obscurè: obscuritas quippe non magis parere potest claritatem, quàm tenebræ lucem. Hinc ortum axioma illud Dialecticorum: *Conclusio (in iis quæ ad certitudinem & evidentiam pertinent) sequitur debiliorem partem.* In quam rem plura dixi disp. 49. logicæ sec. secunda.

IV. Respondent aliqui, Theologiam esse evidentem mediè.

Respondit P. Granado d. illâ 6. non esse quidem Theologiam evidentem immediatè, alterum enim ex Conclusionis Theologicæ principis est actus fidei, essentialiter obscurus, esse tamen evidentem mediè: quia nimirum subalternata est scientiæ Dei & Beatorum, per quam cognoscunt illi clarè, quicquid nos cognoscimus per fidem & discursum Theologicum. Cum ergo, inquit, Conclusiones Theologicæ supponant mediè principia illa clara & evidentiâ, atque ad illa tandem revoventur, censeri propterea possunt evidentes, sicque & Theologia jure dicitur propriè dicta scientia.

V. Clara Beatorum cognitio non reddat actus nostros Theologicos claros.

Sed, præterquam quòd Theologia non sit subalternata scientiæ Dei & Beatorum, ut ostendam sectione 12. qua quæso ratione clarus inde objectum aliquod Petrus cognoscit, quòd à Paulo clarè cognoscatur, nisi aliquod claritatis ex cognitione illâ evidente Pauli in Petrum derivetur? nec enim

lumen, quod unius intellectui inest, illustrat intellectum alterius; suis nimirum quisque oculis videt, non alienis: ergo quantumvis Beati clarè aliquid videant, non ideo nos illud clarè cognoscemus; si principia nostræ cognitionis sint obscura. Unde si quis mihi navem, exempli causâ, appulisse dicat, non mihi inde nascitur illius rei evidentiâ, quamvis id ipsi constet, cum oculus illius testis sit; sed obscurè solum id cognosco, & tantâ certitudine, quanta est auctoritas dicentis. Quare communis est omnium sensus, cum, qui artis alicujus principia per seipsum non penetrat; sed ab alio tantum tradita accipit, & hoc modo ex iis operatur, non esse censendum artificem. Sic S. Thomas q. 2. de virtutibus, a. 13. ad 6. *Memoriter, inquit, tenent conclusiones Geometriæ, non habent Geometriæ scientiam, si non propter media Geometriæ assentiatur, sed habent conclusiones illas tanquam opinatas.* Hæc Sanctus Doctor.

Dicendum secundo: Si per scientiam aliud non intelligatur, quàm actus certus, quamvis obscurus, in Theologia plures reperiuntur Conclusiones scientificæ, & ratione illarum, Theologia dici potest scientia: ita Valentia, Vasq. & alii n. 2. citati: qui hoc & non alio modo S. Thomam asserunt Theologiam vocasse scientiam. Ratio est, nam utraque præmissa in variis discursibus Theologicis est certa, actus scilicet Fidei divinæ, & principium naturale evidens; ergo in Conclusionem Theologicam refundent certitudinem; ex nullo quippe capite veritas in hac conclusione contenta potest deficere. Erunt quidem hæ Conclusiones obscuræ, ut dixi, quia altera præmissa, utpote fidei, est essentialiter obscura.

VI. Quo sensu Theologia nostra dici possit scientia.

Ex hæcenus dictis sequitur, jure ab omnibus rejici sententiam Francisci de Marchia, qui nostram Theologiam dicebat esse verè & propriè scientiam & evidentiam, imò hanc evidentiam haurire ab ipsis principiis fidei, quæ Theologo in hac vitâ, non certa solum esse agebat, sed evidentiâ. Verum hæc sine fundamento dicuntur: Fides enim, ut ait Apostolus, est *argumentum non apparentium*; & quotidianâ experientiâ constat, nil clarè cuiquam innotescere quod solum novit ex relatione alterius, & ob meram dicentis auctoritatem. Quare Valentia hic, q. 1. p. 3. Vasq. d. 4. n. 3. Tannerus hic d. 1. q. 2. d. 3. n. 3. & alii hanc Marchiæ opinionem non falsam tantum esse affirmant, sed improbabilem, temerariam, erroneam, & in fide periculofam.

VII. Sententia Francisci de Marchia.

Ad Hebræos c. 11. v. 1.

SECTIO OCTAVA.

Sine Conclusio Theologica, naturalis, an supernaturalis.

P. Vasquez hic, d. 4. c. 8. n. 23. Bannez q. 2. a. 3. Navarrete Controv. 8. Granado hic, d. 5. l. 2. & alii affirmant Conclusionem Theologicam esse naturalem.

I. Sententia, ait esse naturalem.

Probabilius tamen mihi videtur, illam esse supernaturalem, idque non solum quando utraque præmissa est actus fidei divinæ, & supernaturalis, (si is sit actus Theologicus, & non potius Fides) sed etiam quando altera tantum præmissa est actus fidei, altera verò actus naturalis evidens: ita Scotus in 3. d. 34. & 35. q. unica, Canus l. 12. de locis, c. 3. Conclus. 2. Molina hic, q. 1. a. 2. d. 1. & Suarez 3. p. to. 2. d. 19. l. 3. §. 5. *Dico secundo* ait esse valde probabile. Fonseca lib. 3. Metaphysicæ, c. 1. q. 6. sec. 8. Zumel q. 1. a. 8. q. 4. Tanner. hic d. 1. q. 4. d. 1. n. 2. dicens esse communem sententiam.

II. Conclusio Theologica est supernaturalis.

Ratio,

TOMVS I.

III.
Dignitas
Theologiae
requirit ut
sit superna-
turalis.

Actus natu-
ralis Fidei
est incertus.

IV.
Quomodo
producat
primò Con-
clusiones
Theologica.

V.
Obijci sequi
Conclusionē
Theologicam
fore certiorē
alterā
pramissā.

Actus non
semper est
certior, quò
perfectior.

VII.
Obijci ad
actum tan-
tū virtutem
dari
concursum
supernatu-
ralem.

Refellitur.

Ratio est, tum quia hoc ad maiorem Theologiae excellentiam, nobilissimamque scientiae dignitatem pertinet, maximè cum nihil afferatur in contrarium, quod magnopere urgeat: tum quia effectus qui per se à causa intrinsecè supernaturali pendet, est supernaturalis; sed actus propriè Theologicus pendet à causa supernaturali, alterà scilicet pramissā fidei divinæ, ut omnes communiter docent contra Patrem Vasquez qui hic, q. 1. a. 1. n. 9. affirmat principium actus Theologici non esse fidem infusam, & supernaturalem, sed acquisitam & naturalem. Cum ergo ab huiusmodi supernaturali principio necessariò pendeat Conclusio Theologica, videtur planè debere esse supernaturalis. Præterea, nisi penderet per se à principio supernaturali fidei, non haberet certitudinem illam, quam omnes cum S. Thoma in actu Theologico requirunt: actus quippe fidei naturalis est incertus, & talis, qualem habent hæretici; unde conclusio omnis ab illo deducta, erit similiter incerta.

Dico itaque, proposito debite objecto, per actum scilicet fidei divinæ, & principium evidens naturale, Conclusio Theologica supernaturalis, quæ veritatem aliquam ex his pramissis deducit, elicitur vel per concursum supernaturalem extrinsecum, vel ab ipso habitu fidei & vi nativâ intellectus, simul ad actum illum producendum concurrentibus. Unde sicut actus fidei & principium naturale ad Conclusionem illam determinant in genere causæ formalis, ita eorundem actuum principia ad eandem determinant in genere causæ efficientis, illam scilicet physicè causando. Actus vero Theologicos productos sequitur habitus Theologicus, similibus postea actuum productivus: qui qualis sit, & quo pacto fiat, dicitur sectione sequente.

Obijci primò P. Granado hic d. 5. l. 2. n. 6. Certitudo conclusionis minor semper est certitudine cuiuscunque pramissæ, ut ostendi in Logica, d. 49. l. 2. n. 8. 9. & 10. ergo Conclusio Theologica non potest esse supernaturalis; sic enim esset perfectior, & consequenter certior pramissâ evidente naturali; principium enim naturale nullo modo dici debet in certitudine superare actum supernaturalem.

Sed contra: Principium illud seu pramissâ naturalis superat in evidentia actum supernaturalem, nempe fidei, non obstante huius supernaturalitate: quid ergo incommodi si superet alium actum supernaturalem in certitudine. Non ergo actus, quò perfectior, eò semper certior; unde & Conclusio Theologica, quamvis ob prædicatum supernaturalitatis, quo in altiore ordine collocatur, sit quovis actu naturali in perfectione superior, nihilo tamen fecius multis actibus seu principis naturalibus esse poterit in certitudine inferior.

Obijci idem secundò, d. 5. l. 4. n. 18. Deum ad illos solummodò actus supernaturalem præbere concursum, qui conducunt ad vitam æternam, seu ultimum finem supernaturalem consequendum: cum ergo actus Theologici non sint huiusmodi, nullo fundamento ad illos auxilium quis supernaturale requisiverit. Resp. Licet actus Theologici per se non sint virtutes, cum tamen peculiari modo ordinentur ad fidem, virtutum omnium fundamentum, conservandam, habeantque specialem cum ea connexionem, peculiaris etiam est ratio cur ad illos singularis ejusmodi & supernaturalis concursus præbeatur; cuius ulterius, ut supra dixi, indicium est, quòd ad has conclusiones eliciendas requiratur principium unum supernaturale, actus

scilicet fidei divinæ, qui simul cum actu evidente naturali ad illarum productionem determinet. Unde magis hæc in re consequenter locutus est P. Vasquez supra n. 3. citatus, qui, cum Conclusionem Theologicam poneret in entitate naturalem, utrumque illius principium seu pramissam posuit similiter naturalem, actum scilicet naturalem evidentem, & actum fidei, non infusæ & supernaturalis, sed acquisitæ.

Ad fidem
conservandam
peculiariter
ordinatur
Theologia.

SECTIO NONA.

Quid de habitu Theologico sentiendum
quoad supernaturalitatem.

Ubi,

An hæreticus esse possit Theologus.

HACTENUS de actu Theologico, nunc de habitu quædam subjicienda; circa quem non minorem video inter auctores diffensionem quam de actu, aliis cum supernaturalem statuentibus, aliis naturalem & acquisitum. Fonseca verò lib. 6. Metaph. c. 1. q. 6. sec. 8. quamvis Theologiae habitum affirmet esse in entitate supernaturalem, ait nihilominus eum actibus nostris acquiri, sicque esse quoad substantiam supernaturalem, naturalem quoad modum. Quod etiam dicitur videtur Christophorus Gillius lib. 1. Theologiae tract. 4. c. 12. n. 6. & septimo.

Ego juxta duplicem modum circa actus Theologici productionem sectione præcedente, n. 4. positum, dupliciter etiam philosophandum censeo de habitu. Primò itaque, si dicatur, actum Conclusionis Theologicae physicè produci ab habitu fidei & vi nativâ intellectus, existimo non esse opus ut detur habitus Theologiae supernaturalis, cum semper addit principium supernaturale sufficiens, habitus scilicet fidei. Sicut tamen dum quis elicit frequentes actus fidei, generatur in ejus intellectu habitus acquisitus naturalis fidei, per quem promptus redditur & expeditus ad discurrendum circa illa mysteria; idem dicendum de habitu naturali & acquisito Theologiae, cujus beneficio unà cum habitu fidei similes postea actus supernaturales Theologicos cum facilitate elicit, ubi tribuendo singula singulis, habitus fidei dat posse simpliciter actus illos elicere, habitus Theologiae elicere facile.

Sin verò malit quis sequi priorem modum ubi assignatum, ac dicere, Conclusiones Theologicas primò elici, non ab habitu supernaturali fidei, sed per concursum Dei supernaturalem extrinsecum, necessariò concedendus est habitus supernaturalis Theologiae tanquam principium permanens, per quod similes postea actus eliciantur.

Quæres, utrum hic Theologiae habitus sit infusus, an acquisitus? Resp. nec esse infusum propriè, nec acquisitum; sed medio inter utrumque se modo habere. In duobus ergo habitus infusus imitatur: primò, quòd sit supernaturalis: secundò, quòd non à nobis per actus nostros, ut in habitibus acquisitis contingit, sed à solo Deo efficienter producat. In multis verò ab habitibus infusis differt habitus Theologiae: illi enim, utpote ad salutem necessari, in baptismo toti semper quoad extensionem infunduntur; deinde augentur sæpe sine actibus ad illas virtutes spectantibus, ut si quis eliciat actum obedientiae, augetur intensivè non habitus

I.
Varia de
Theologiae
habitu sen-
tentia.

II.
Sine habi-
tu Theolo-
gica natu-
ralis, an
supernatu-
ralis.

III.
Modus de-
clarandi,
quo pacto
habitus
Theologiae
sit superna-
turalis.

IV.
Sine habi-
tu Theolo-
gia infusus,
an acquisi-
tus.

In quo Theo-
logia habi-
tus differat
ab habiti-
bus infu-
sis.